

# ਸਲਾਮ

## (1:1, 2)

ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਸਲਾਮ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੇ ਅਤੇ ‘ਕਿਰਪਾ’ ਅਤੇ ‘ਸ਼ਾਂਤੀ’ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ।

### ਨਿਹਚਾਵਾਨ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਖ਼ਤ (1:1)

ਲਿਖਤੁਮ ਪੌਲੁਸ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ਤੋਂ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਦਾ ਰਸੂਲ ਹਾਂ।  
ਅੱਗੇ ਜੋਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਅਫ਼ਸੁਸ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਨਿਹਚਾਵਾਨ ਹਨ।

ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਰੋਮੀ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਪੱਤਰੀ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੇਖਕ ਦੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਦਿੱਤਾ।<sup>1</sup> ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਢੰਗ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸਾਥੀ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਰੋਮੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੂਜਿਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਸਲਾਮਾਂ ਵਿਚ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਲਿਖਣ ਦਾ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਪੁਖਤਾ ਢੰਗ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣਾ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ।

**ਆਇਤ 1. ਲਿਖਤੁਮ ਪੌਲੁਸ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ਤੋਂ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਦਾ ਰਸੂਲ ਹਾਂ।** ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਪੌਲੁਸ ਵੱਲੋਂ ਅਫ਼ਸੁਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਸੀ। ‘ਰਸੂਲ’ ਸ਼ਬਦ ‘ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ’ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।<sup>2</sup> ਇਸ ਲਈ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ ਨੇ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਰਸੂਲ ਹੋਣ ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦੋਹਾਂ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਰਸੂਲ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਖਾਈਆਂ। ਉਸ ਦਾ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੋਣਾ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:8; 9:1; ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 1:22), ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਵਜੂਦ ਵਿਚ ਹੋਣਾ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 9:2), ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੋਅਜਜੇ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:12) ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਗਵਾਹ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਇਕ ਰਸੂਲ ਸੀ। ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਸੂਲ ਹੋਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਸੀ।

**ਆਇਤ 1. ਚਿੱਠੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਅਫ਼ਸੁਸ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਹਨ।** (ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਪਾਠ ‘ਜਾਣ ਪਛਾਣ’ ਨੂੰ ਵੇਖੋ)। ਇਸ ਨਾਂਅ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕ ‘ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਅੱਡ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਪਵਿੱਤਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ।’<sup>3</sup> ਆਇਤ 4 ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾਈ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਚੁਣੇ

ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ। 5:26, 27 ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਲਈ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

**ਆਇਤ 1.** ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਚਾਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। “ਨਿਹਚਾਵਾਨ” (*pistos* ਤੋਂ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਂ ਮਾਤਬਰ ਸਨ। ਗਲਾਤੀਆਂ 6:10 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਲਈ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:10, 12; 5:16; 6:2 ਅਤੇ ਤੀਤੁਸ 1:1, 6 ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਲੋਕ ਹੋਣ ਲਈ ਫੜਲ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਬੁਲਾਹਟ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਅਫ਼ਸੁਸ ਦੇ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ। “ਵਿਚ” ਕਿਸੇ ਦਾਇਰੇ ਜਾਂ ਤੱਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਤ ਅਤੇ ਨਿਹਚਾਵਾਨ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। “ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿਚ” ਵਾਕਅੰਸ਼ “ਮਸਹ ਕੀਤੇ ਹੋਏ”<sup>4</sup> ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਾਂਮ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। (“ਮਸੀਹ” ਉਸ ਦਾ ਰੁੱਤਬਾ ਹੈ ਅਤੇ “ਯਿਸੂ” ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ) ਇਹ ਨਾਂਅ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ 164 ਵਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।<sup>5</sup> ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਜੁਲਦਾ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਵਿਚ 23 ਵਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਸ ਵਾਰ 1:2-14 ਵਿਚ ਹੈ।

ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ “ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਵਿਚ” ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।<sup>6</sup> ਇੰਜੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਕੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ (ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 6:3; ਗਲਾਤੀਆਂ 3:27)। ਮਸੀਹ ਨਾਲ ਇਸ ਨਵੇਂ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਲੋਕ ਅਤੇ ਨਿਹਚਾਵਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

## “ਕਿਰਪਾ” ਅਤੇ “ਸ਼ਾਂਤੀ” (1:2)

<sup>2</sup>ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ।

**ਆਇਤ 2.** ਉਹੀ ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਪੰਜ ਪੱਤਰੀਆਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ,<sup>7</sup> ਅਤੇ ਸੱਤ ਹੋਰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।<sup>8</sup> ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ (*charis*) ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ (*eirēnē*) ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ “ਅਨੁਭਵ” ਮਿਲ ਸਕੇ। “...ਕਿਰਪਾ ਜਿਸ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਗਹਿਰੀ ਭਲਿਆਈ ਜਿਹੜੀ ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”<sup>9</sup>

ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਦੇ ਨੇੜੇ “ਕਿਰਪਾ” ਅਤੇ “ਸ਼ਾਂਤੀ” ਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (6:23, 24) ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਫਰਕ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇਸ ਸਲਾਮ ਵਿਚ “ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ” ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਕੋਲ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਾਲਕ ਹੈ।<sup>10</sup>

## ਟਿੱਪਣੀਆਂ

<sup>1</sup>ਐਂਡ੍ਰਿਊ ਟੀ. ਲਿੰਕਨ, *ਇਫਸੀਅੰਜ਼*, ਵਰਡ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੇਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 42 (ਡਲਾਸ: ਵਰਡ ਬੁਕਸ, 1990), 4. <sup>2</sup>ਆਰ. ਸੀ. ਐਚ. ਲੈਂਸਕੀ *ਦ ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸੇਂਟ ਪੌਲ'ਜ਼ ਐਪਿਸਲਜ਼ ਟੂ ਦ ਗਲੇਸ਼ਿਅੰਜ਼, ਟੂ ਦ ਇਫੀਸੀਅੰਜ਼* (ਕੋਲੋਂਬਸ, ਓਹਾਇਓ: ਵਾਰਟਬਰਗ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1946; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਮਿਨਿਆਪੁਲਿਸ: ਆਗਸਬਰਗ, ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ 1961), 344. <sup>3</sup>ਲਿੰਕਨ, 5. <sup>4</sup>ਸਪਾਇਰਸ, ਜੋਡਿਏਟਸ, ਸੰਪਾ. *ਦ ਕੰਪਲੀਟ ਵਰਡ ਸਟੱਡੀ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*, ਜਿਲਦ 2ਜੀ (ਚਟਨੂਗਾ, ਟੈਨਿਸੀ: ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 1992), 968. <sup>5</sup>ਲੈਂਸਕੀ, 346. <sup>6</sup>ਉਹੀ। <sup>7</sup>ਰੋਮੀਆਂ 1:7; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 1:3; 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 1:2; ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 1:2; ਫਿਲੇਮੋਨ 3. <sup>8</sup>ਗਲਾਤੀਆਂ 1:3; ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 1:2; 1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:1; 2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:2; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:2; 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:2; ਤੀਤੁਸ 1:4. <sup>9</sup>ਲਿੰਕਨ, 6. <sup>10</sup>ਐਬਲਬਰਟ ਡਬਲਯੂ. ਬੁਲਿੰਗਰ, *ਦ ਕ੍ਰਿਸਟਿਕਲ ਲੈਕਸਿਕਨ ਐਂਡ ਕੰਕੌਰਡੈਂਸ ਟੂ ਦ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਐਂਡ ਗ੍ਰੀਕ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ* (ਲੰਦਨ: ਸੈਮੂਏਲ ਬੈਗਸਟਰ ਐਂਡ ਸੰਜ਼, ਮਿਤੀ ਰਹਿਤ; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਜੌਡਰਵਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਰੀਜੇਂਸੀ ਰੈਫਰੈਂਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, 1975), 466.